

Jasna Sok.
Foto: Arhiv časopisa *Oko*, 2012

Jasna Sok.
Foto: Arhiv Mestnega muzeja Krško, 2012

IN MEMORIAM MAG. JASNA SOK

»Vsako življenje je nekaj neponovljivega in enkratnega«

Vsako leto se spominjamo številnih dosežkov, ki smo jih soustvarjali etnologi, vedno znova pa, žal, tudi dogodkov, ki nas navdajo z žalostjo, še zlasti, ko se poslovijo naše kolegice in kolegi, ki so zaznamovali stroko, naše stanovsko društvo in družbo, v kateri so delovali in ustvarjali. Novice o prezgodnji smrti so še bolj pretresljive. Leta 1956 rojena Jasna Sok je po hudi bolezni umrla spomladi 2013.

Rodila se je v delavski družini v Rogaški Slatini in kot odlična dijakinja Srednje ekonomske šole v Celju študij zgodovine in geografije nadaljevala na ljubljanski Pedagoški akademiji, nato pa na Fakulteti za družbene vede diplomirala še iz sociologije. Njena prva zaposlitev je bila na Občini Šmarje pri Jelšah, dolga leta je službovala v Spominskem parku Trebče – Kozjanskem parku, nato pa se je odločila za samostojno pot. Nekaj zadnjih let, od leta 2008, je delovala kot samostojna podjetnica v podjetju z nazivom Kultura – izobraževanje etno v Kozjem. Bila je sooblikovalka pestrega dogajanja v kraju, občini in širše. Stopala je po naporni poti podjetništva na področju dediščine, po naporni poti, ki zahteva predanost, skromnost in zavezanost izbranemu poslanstvu.

Leta 2003 je magistrirala iz etnologije z nalogo Družina skozi življenjsko zgodbo: Pričevalnost gradiva s Kozjanskega in svoje raziskovalno delo predstavila v člankih (npr. Sok 2004: 93–105) in na različnih posvetih, med njimi tudi na dveh Vzorednicah med slovensko in hrvaško etnologijo (Podsreda 2006 in Krško 2010).

Že pred odločitvijo za podiplomski študij etnologije je sodelovala v t. i. etnoloških projektih, saj je leta 1991 za Etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja (ETSEO – 20. stoletje) pripravila in objavila topografijo Občine Šmarje pri Jelšah (Sok 1991).

Njeno delo je bilo ves čas prepleteno s številnimi področji etnološkega dela. Bila je mentorica v mnogih etnoloških raziskovalnih taborih in delavnicah za otroke in odrasle, opravljala je samostojne raziskave in etnološke študije, objavljala strokovne članke in knjige, bila aktivna v Folklorni skupini Kozje, sodelovala z Občino Kozje, Muzejskim društvom Kozje, s številnimi osnovnimi šolami, z muzejema v Rogatcu in Krškem, s Kozjansko domačijo v Dobju ter s SAZU, ves čas pa je kot novinarka spremljala dogodke v domačem kraju v *Zmajevem glasu* in časopisu *Oko*.

Trdno se je vključila in vpletla v okolje, kjer je delala in živela, ter s svojim delom in spremljanjem dogajanja v etnološki vedi na Slovenskem pripomogla tudi k razvoju in prepoznavnosti etnologije na vseh območjih, kjer je delovala.

Mati treh otrok, katerim je zapustila ljubezen do ustvarjanja, do dediščine in kulture, je vsa svoja poslanstva opravljala tankočutno, predano in zavzeto. Srečanja z Jasno so bila vedno srečanja z nasmehom, s pogovorom o vsakdanjih težavah, s katerimi se soočamo etnologi in kulturni antropologi tako pri uveljavljanju svojega poslanstva kot na terenu. Njena dela so razkrivala tankočutno raziskovalko, ki jo je še zlasti zanimal »ženski pogled«, teren pa jo je bogatil in plemenil.

Njene izkušnje so bile v pomoč vsem tistim, ki smo ob različnih priložnostih imeli možnost, da so se naši raziskovalne poti križale. Jasna Sok je bila »prava terenska etnologinja«, saj je zapisala, da so jo pripovedi s terena »osebno bogatile in plemenitile«, da pa je bilo marsikdaj »potrebno zadušiti solze in marsikatera radost je zatajeno odmevala« v njeni notranjosti.

Kot članica Slovenskega etnološkega društva je skrbno spremljala pestro društveno dogajanje in bila odlična sodelavka pri raznovrstnih aktivnostih, ki so na pobudo profesorja Slavka Kre-

* Alenka Černelič Krošelj, prof. umet. zgod. in univ. dipl. etnol. in kult. antrop., višja kustodinja, Mestni muzej Krško, enota Kulturnega doma Krško, 8270 Krško, Valvasorjevo nabrežje 4, E-naslov: alenka.cernelic.kroselj@mestnimuzejkrsko.si

menška in z njenim tesnim sodelovanjem nastajala pod okriljem Muzejskega društva Kozje, kjer smo bili vedno dobrodošli tudi etnologi. Srečanja so bila odlično izvedena prav zaradi odličnosti kolegice Jasne Sok, ki je bila vesela, da smo prišli in nam je lahko skupaj s profesorjem Kremenškom predstavljala bogato dediščino Kozjanskega.

Sama sem bila kot mlada etnologinja in kulturna antropologinja hvaležna za vse spodbude, ki mi jih je namenila Jasna ob srečanjih na Gradu Podsreda, med ustanavljanjem Mestnega muzeja Krško in na številnih drugih dogodkih, kjer sva se veselo pozdravili in poklepetali. Vsi smo veseli, če nas ob pomembnih dogodkih obiščejo, pohvalijo, predvsem pa podprejo stanovski kolegi. Tudi po njenem zgledu te spodbude po najboljših močeh delim naprej – tudi njeni hčerki Manici, ki ji je s tem, da je vodila s seboj na teren in vpletala v svoje aktivnosti, »vgradila«

etnologijo kot nepogrešljiv del načina življenja. Tako močno, da bo tudi Manica Sok v kratkem naša kolegica etnologinja in kulturna antropologinja.

Z zbiranjem življenjskih zgodb in s srečevanjem z ljudmi je Jasna prišla do spoznanja, ki ga je zapisala, še večkrat pa izgovorila: »Vsako življenje je nekaj neponovljivega in enkratnega.« Draga Jasna, tudi tvoje je bilo.

Literatura

SOK, Jasna: *Občina Šmarje pri Jelšah: Način življenja Slovencev v 20. stoletju: Projektna dokumentacija*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete, 1991 (Etnološka topografija slovenskega etničnega ozemlja – 20. stoletje).

SOK, Jasna: Čustva v pripovedih pripovedovalcev in pripovedovalk s Kozjanskega. *Etnolog* 14, 2004, 93–105.

ANDREJU V SLOVO

Andrej Malnič (1961–2013)

Etnolog, kolega, prijatelj, sodelavec, direktor Goriškega muzeja, Andrej Malnič, je po dolgotrajni bolezni umrl 7. avgusta 2013. Poslovil se je prehitro, možganska kap je bila zanj usodna v trenutku, ko se je zdelo, da je najboljši del življenja pred njim. Še teden pred usodnim dnevom, 24. novembra 2012, je z nami v novozgrajeni stavbi kustodiata Goriškega muzeja v Solkanu praznoval potrditev tretjega mandata direktorovanja Goriškemu muzeju.

Andrejevo življenje je bilo od študentskih let povezano z Goriškim muzejem. Andrej Malnič, Borut Koloini in Darja Skrt so, tedaj študentje etnologije, sodelovali pri terenski raziskavi Etnološke podobe Šentviške planote na Tolminskem, ki sem jo ob prihodu v muzej podedovala po predhodniku, etnologu – kustosu Našku Križnarju. Skupaj s kolegico Katjo Kogej smo v letih 1984 in 1985 veliko časa poleti preživeli na Šentviški planoti, kjer nas je obiskoval še poznejši kolega v Tolminskem muzeju, etnolog Marko Grego. Takrat smo spoznali tudi domačinko Karlo Kofol – sedanjeto etnologinjo v Tolminskem muzeju. Andreja smo si zapomnili predvsem po duhovitih domislicah, s katerimi je skrbel za smeh v skupini, pa tudi po sposobnosti navezovanja pristnega stika z domačini.

Po diplomu iz etnologije in sociologije kulture je Andrej nekaj časa iskal delo, leta 1992 pa se je zaposlil v Goriškem muzeju, sprva kot knjižničar, nato kot kustos etnolog. V kulturno in strokovno javnost na Goriškem je vstopil z esejem *Du la vas? ... A Gorizza* (1988: 26–32), kot se v spominskem zapisu ob njegovi smrti v reviji humanistov Goriške *Razpotja* (2013: 62–63) spominja dr. Branko Marušič, zgodovinar, prav tako dolgoletni ravnatelj Goriškega muzeja. V Andreju je spoznal novo generacijo, »prežeto z novimi teoretičnimi zasnovami in spoznanji« – etnologija se je pri tem povezovala z antropologijo, s sociologijo kulture, z novo zgodovino, pojavljati se je začelo spoštovanje in

razumevanje multikulturalnosti ob hkratnem iskanju lastne identitete. Za Andreja je bila to Goriška z vso zapleteno in prepleteno kulturno in zgodovinsko podobo, ki ji je še pozneje posvetil svojo poklicno ljubezen. Mogoče se je prav ob tem iskanju še toliko bolj, osebno in poklicno, navezal na zamejski prostor in se povezoval s Slovenci v Gorici, pa tudi z italijanskimi prijatelji in s sodelavci z muzejskega področja. Tako so se Andreja Malniča spomnili na prvi strani zamejskega tednika *Novi Glas* (Paljk 2013: 16):

zato, ker je bil (zamejcem) iskren in zvest prijatelj, saj je bil redne gost v uredništvu, predvsem pa izjemen sodelavec. Večkrat nam je priskočil na pomoč, znal je svetovati, vedno in ob vsaki priložnosti je skušal pomagati, predvsem pa smo ga cenili kot duhovitega in iskrenega prijatelja, ki je prav vsakega izmed nas v uredništvu nagovarjal posebej; do nas je imel odnos, ki ga bomo še dolgo pogrešali.

Jurij Paljk, glavni urednik *Novega glasu*, je na žalni seji Andreja označil kot svobodoljubnega človeka, človeka odprtega sveta, a tudi kot Goričana, rojenega v Novi Gorici, a doma prav tako v Gorici, človeka, ki je vsakodnevno živel obe mesti in s svojim znanjem zgledno skrbel za »našo stvar« na obeh straneh meje. Z njegovo smrtjo pa so Slovenci v Italiji izgubili človeka, na katerega so lahko vedno in ob vsaki priložnosti računali. Ker jih je poznal, se z njimi veselil in trpel in z njimi živel.

Andrejevo prvo muzejsko delo je bilo povezano z zamejstvom. S kolegom, oblikovalcem Borisom Blažkom, sta v župnišču v Ricmanjih pripravila vrsto razstav s cerkveno tematiko. V prvih letih muzejskega dela pa se je intenzivneje ukvarjal tudi z vinarstvom in vinogradništvom, in po njegovi zaslugi ima Goriški muzej bogato zbirko vinskih in drugih steklenic, vinarskega in vinogradniškega orodja in strojev. S kolegom Borutom Koloini-

* Mag. Inga Miklavčič-Brezigar, etnologinja, kustodinja, Goriški muzej Kromberk - Nova Gorica. 5000 Nova Gorica, Grajska 1, Kromberk, E-naslov: brezigar.inga@gmail.com